

Datum 2024-11-18

Dnr 2024-2845

Regeringen
Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag om översyn av länsstyrelsernas administrativa börda samt underlag om bidragsfinansiering

Redovisning av regeringsuppdrag om översyn av länsstyrelsernas administrativa börda samt underlag om bidragsfinansiering.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har fått i uppdrag av regeringen att:

- se över de krav på redovisning som myndigheten ställer på länsstyrelserna i t.ex. villkor för bidrag och föreskrifter, i syfte att minska administrations- och redovisningsbördan för länsstyrelserna, samtidigt som regeringens behov av redovisning tillgodoses,
- inhämta information från länsstyrelserna i genomförandet av uppdraget,
- göra en kartläggning av vilka delar av bidragen som myndigheten beslutar om som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna som styrs av förordningar eller lagstiftning,
- ta fram underlag om nivån på medel från anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö och andra relevanta anslag som ska finansiera verksamhet vid länsstyrelserna under 2025, utifrån regeringens förslag i kommande års budgetproposition.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 20 november 2024. Uppdraget inkom till myndigheten den 13 juni 2024.

I redovisningen finns sammanfattning samt information från länsstyrelserna, sammanställning av krav på redovisning på HaV och på länsstyrelserna, kartläggning av bidrag som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna och underlag om nivån på medel till länsstyrelserna 2025.

Havs- och vattenmyndigheten överlämnar härmed uppdraget.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av avdelningschefen Johan Kling.

Anna Ledin

Johan Kling

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Uppdraget och dess beredning.....	4
2.1	Uppdragsbeskrivning	4
2.2	Avgränsningar.....	4
2.3	Samråd	5
2.4	Vilka anslag HaV fördelar till länsstyrelserna	5
3	Inhämtande av information från länsstyrelserna.....	6
4	Krav på redovisning på HaV och på länsstyrelserna.....	7
4.1	Krav på HaV:s redovisning till regeringen	7
4.2	Krav på redovisning som HaV ställer på länsstyrelserna.....	7
4.2.1	Medel till åtgärder i det samlade länsstyrelsebeslutet	7
4.2.2	Medel till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)	8
4.2.3	Övriga bidrag enligt villkor 1	9
4.2.4	Medel till vattenverksamheter	9
4.2.5	Medel till åtgärdsarbete mot bl.a. övergödning	9
4.2.6	Medel till akvatiskt områdesskydd.....	9
4.2.7	Medel till havsmiljöförordningen.....	9
4.2.8	Medel till minskad övergödning i Norra Östersjöns vattendistrikt.....	10
4.2.9	Medel som disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län.....	10
4.2.10	Medel från anslag 1:2 Miljöövervakning m.m.	10
4.2.11	Medel från anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	10
4.2.12	Medel från anslag 1:7 Ersättningar för viltskador	10
4.3	Krav på redovisning som regeringen ställer på länsstyrelserna	11
4.4	Kommande krav på redovisning från länsstyrelserna	11
4.5	Redovisningarnas betydelse för andra rapporteringskrav	12
4.6	Översyn av kraven på länsstyrelsernas redovisning.....	12
5	Kartläggning av bidrag som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna	14
6	Underlag om nivån på medel till länsstyrelserna 2025.....	16
	Bilaga 1. Inhämtad information från länsstyrelserna.....	17
	Bilaga 2. Detaljerad beskrivning av redovisningskrav på HaV	21

1 Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har regeringens uppdrag att fördela en del av de statliga medel som används till åtgärder för att förbättra havs- och vattenmiljöerna. Det ligger både i regeringens och myndighetens intresse att dessa medel används så effektivt som möjligt och ger god nytta för miljön. Finansiering av åtgärder är ett viktigt styrmedel som behöver prioriteras ur nationell synvinkel. En förbättrad uppföljning av både ekonomi och effekten i miljön ger bättre förutsättningar för prioritering av medlens fördelning i landet. HaV redovisar i detta uppdrag även en kartläggning av bidrag som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna samt ett underlag om nivån på medel till länsstyrelserna 2025.

HaV:s rekommendationer till regeringen:

- För att minska den administrativa bördan rekommenderar HaV att regeringen ser över nuvarande uppdelning av finansieringen i flera olika villkor och med redovisningskrav i olika förordningar. Framförallt bör medel till fysiska åtgärder samlas i ett villkor i regleringsbrevet och under en förordning.
- För att förbättra utvärderingen av effekter i miljön rekommenderar HaV att regeringen separerar medel till förvaltning (i de flesta fall i form av personalkostnader hos länsstyrelserna) från medel som avser fysiska åtgärder. Flera villkor används idag för båda syften.
- För att kunna redovisa det regeringen efterfrågar önskar HaV ett förtydligande kring vad som menas med resultat och effekt av åtgärder i miljön, framförallt avseende fysiska åtgärder.

HaV avser att:

- Fortsätta utveckla kraven på länsstyrelsernas redovisning till HaV för att skapa en mer samordnad redovisning med ökad fokus på effekten i miljön. Länsstyrelsernas svar om administrativ börda utgör en bra grund för fortsatt förbättringsarbete.
- Fortsätta utveckla ett mer enhetligt system för länsstyrelserna att rapportera. Detta skulle minska administrations- och redovisningsbördan. Länsstyrelserna kan då fortlöpande redovisa genomförda finansierade åtgärder och HaV kan därefter fortlöpande redovisa åtgärdsarbetet till regeringen. Även andra aktörer som fått bidrag kan ges möjlighet att direkt rapportera de åtgärder som de genomfört och därigenom minska länsstyrelsernas börda. Idag sker verksamhetsrapporteringen i flera olika digitala system utifrån olika villkor.
- Ge stöd till länsstyrelserna hur den bedömda effekten av olika åtgärder kan uppskattas samt hur den verkliga effekten i miljön kan mätas med stöd av bland annat miljöövervakningen. Syftet är att öka kostnadseffektiviteten i anslagen och ett ständigt lärande. Kraven på redovisning behöver därmed också utvecklas för att ge underlag både för utvärdering av åtgärders effektivitet samt för nationell prioritering och styrning.
- Ge länsstyrelserna en tidigare indikativ fördelning av medel från anslag 1:11.
- Fortsätta utveckla konceptet kring åtgärdssamordning på nationell, regional och lokal nivå, och verka för ett koordinerat arbete med åtgärder inklusive uppföljning och åiterrapportering. Detta kommer ske inom pågående regeringsuppdrag. HaV kommer därför återkomma med förslag och åtgärder genom rapporteringen av dessa uppdrag.

2 Uppdraget och dess beredning

2.1 Uppdragsbeskrivning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) fick via ändringsbeslut i regleringsbrevet för 2024 följande uppdrag den 13 juni:

Översyn av länsstyrelsernas administrativa börda samt underlag om bidragsfinansiering

Havs- och vattenmyndigheten ska se över de krav på redovisning som myndigheten ställer på länsstyrelserna i t.ex. villkor för bidrag och föreskrifter, i syfte att minska administrations- och redovisningsbördan för länsstyrelserna, samtidigt som regeringens behov av redovisning tillgodoses. Havs- och vattenmyndigheten ska inhämta information från länsstyrelserna i genomförandet av uppdraget. Havs- och vattenmyndigheten ska vidare göra en kartläggning av vilka delar av bidragen som myndigheten beslutar om som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna som styrs av förordningar eller lagstiftning.

Som en del i regeringens arbete för en effektiv förvaltning ska Havs- och vattenmyndigheten ta fram underlag om nivån på medel från anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö och andra relevanta anslag som ska finansiera verksamhet vid länsstyrelserna under 2025, utifrån regeringens förslag i kommande års budgetproposition.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 20 november 2024.

De övergripande målen för uppdraget är att:

- ge ökad tydlighet kring kraven på redovisning samt om möjligt en förenkling kring de krav som ställs på länsstyrelsernas redovisning till HaV
- ge ökad tydlighet kring kommande års budget som går till länsstyrelserna från HaV:s anslag.

2.2 Avgränsningar

Uppdraget omfattar de delar av anslagen som fördelas till länsstyrelserna. Vid kartläggning av vilka delar av bidragen som myndigheten beslutar om som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna som styrs av förordningar eller lagstiftning, så begränsas kartläggningen av anslag 1:11 till anslagspost 2 (ap.2) Åtgärder för havs- och vattenmiljö i HaV:s regleringsbrev. För de övriga tre anlagen (1:2, 1:4 och 1:7) begränsas kartläggningen till de delar som HaV ansvarar för. Detaljnivån i budgetpropositionen för 2025 är avgörande för vilken detaljnivå som kan uppnås i underlaget om medel till länsstyrelserna 2025.

Kraven på länsstyrelsernas redovisningar delas in i:

- ekonomiska redovisningar

- verksamhetsredovisningar som kan innehålla kvantitativa och kvalitativa effekter i både miljön och samhället.

2.3 Samråd

HaV ska enligt uppdraget inhämta information från länsstyrelserna i genomförandet. På grund av uppdragets korta karaktär insamlades denna information enbart via länsstyrelsernas vattenstrategiska chefsgrupp. Åtta länsstyrelser deltar i denna grupp och de fick tre frågor att besvara.

Samverkan har även skett med Naturvårdsverket som har ett liknande regeringsuppdrag för de anslag som den myndigheten ansvarar för. Inledningsvis hölls en avstämning kring de frågor som våra två myndigheter valde att ställa till länsstyrelserna. I den slutliga processen hölls en avstämning om uppdragens resultat.

2.4 Vilka anslag HaV fördelar till länsstyrelserna

HaV har regeringens uppdrag att fördela en del av de statliga medel som används till åtgärder för att förbättra havs- och vattenmiljön. HaV fördelar hela anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö. Dessutom fördelar HaV delar av anslag 1:2 Miljöövervakning m.m., anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden samt anslag 1:7 Ersättningar för viltskador.

En del av anslag 1:11 betalas årligen ut som bidrag till länsstyrelserna. Den största andelen av utbetalda medel till länsstyrelserna fördelas via det samlade länsstyrelsebeslutet för arbete med kalkning, fiskevård, restaurering, åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper (ÅGP), invasiva främmande arter (IAS), medfinansiering av EU-medel samt övrigt åtgärdsarbete för havs- och vattenmiljön enligt villkor 1 i HaV:s regleringsbrev. Den näst största andelen av utbetalda medel till länsstyrelserna fördelas till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) i ett separat beslut till länsstyrelserna. Utöver detta fördelas bidrag till länsstyrelserna för arbete med bland annat marint områdesskydd.

HaV fördelar årligen en andel av anslag 1:2 till länsstyrelserna. Bidraget får användas för övervakning av miljötillstånd i den yttre miljön och därtill hörande arbete med data- och informationshantering och utformning av övervakningsprogram samt för viss EU- och internationell rapportering och till miljömålsuppföljning.

HaV fördelar årligen en andel av anslag 1:4 till länsstyrelserna. Bidraget får användas för insamling och återvinning av fiskeredskap och fritidsbåtar. Medel från anslag 1:4 får även användas för att finansiera de undersökningar och utredningar som krävs för att genomföra saneringsåtgärder av vrak.

HaV fördelar även årligen medel till länsstyrelserna från anslag 1:7. Bidraget får användas för att förebygga skador orsakade av vilt och för att ersätta skador som inträffat. Medel får användas för att ersätta den som drabbats av skada av vilt och som bidrag för förebyggande åtgärder mot skador orsakade av vilt på kustnära fiskebestånd.

Länsstyrelsernas redovisning av hur medel från anslagen använts är viktig för HaV:s redovisning av användningen av de olika anslagen.

3 Inhämtande av information från länsstyrelserna

HaV ska enligt uppdraget inhämta information från länsstyrelserna i genomförandet. På grund av uppdragets korta tid insamlades denna information enbart via länsstyrelsernas vattenstrategiska chefsgrupp. Åtta länsstyrelser deltar i denna grupp och personer från sex länsstyrelser hade möjlighet att svara. Länsstyrelserna fick svara övergripande om den administrativa bördan, svara mer detaljerat kring problem och lösningar, samt lyfta eventuella problem med dubbelrapportering.

Svaren redovisas i Bilaga 1. Länsstyrelserna lyfter många olika problem och lösningar, och ett urval är: dålig framförhållning gällande medel per län, dålig kontinuitet hur bidragen ska redovisas, uppdelningen på olika villkor med olika redovisningskrav skapar problem, flera beslut per villkor skapar ökad administration, man önskar ökad möjlighet att flytta medel mellan villkor och olika år, man ger flera förslag på förbättringar kring den ekonomiska redovisningen och önskar en mer sammanhållen verksamhetsredovisning.

Länsstyrelsernas synpunkter på vilka delar i redovisningen som ger störst börda varierade, men deras svar är en bra grund för fortsatt förbättringsarbete både på HaV, på länsstyrelserna och i samarbetet mellan myndigheterna. Många frågor arbetas redan med på HaV för att förbättra redovisningen. HaV bedömer att uppdelningen av finansieringen i flera olika villkor med redovisningskrav i olika förordningar bör ses över för minskad administrativ börda. Framförallt bör medel till fysiska åtgärder samlas i ett villkor i regleringsbrevet och under en förordning.

4 Krav på redovisning på HaV och på länsstyrelserna

HaV har krav från regeringen att redovisa hur de ekonomiska anslagen har använts och resultat som uppnåtts. För att HaV ska kunna redovisa detta ställer HaV motsvarande krav på redovisning på länsstyrelserna. Dessa krav innehåller både ekonomisk redovisning och mer verksamhetsinriktad resultatredovisning. Här redovisas först de krav som ställs på HaV och sedan hur dessa krav omvandlas till krav på länsstyrelsernas redovisning.

4.1 Krav på HaV:s redovisning till regeringen

Följande förordningar och regleringsbrev styr de krav på redovisning som ställs på HaV för redovisning av användningen av ekonomiska anslag. Kraven innehåller ekonomisk redovisning samt redovisning av resultat, sysselsättningseffekter och riktade bidrag till kommuner. En detaljerad redovisning ges i Bilaga 2.

- Förordning (2011:619) med instruktion för Havs- och vattenmyndigheten
- Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag
- Anslagsförordning (2011:223)
- Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev
- Förordning (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt
- Förordning (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag
- Förordning (1998:1343) om stöd till fiskevården
- Förordning (2018:1939) om invasiva främmande arter

4.2 Krav på redovisning som HaV ställer på länsstyrelserna

För att HaV ska kunna redovisa enligt de krav som ställs (kap 4.1) behöver länsstyrelserna redovisa underlag från respektive län. Underlaget består av både ekonomisk redovisning och kvantitativ och kvalitativ verksamhetsinriktad rapportering. Här redovisas de beslut om bidrag från anslag 1:11, 1:2, 1:4 samt 1:7 som har fördelats till länsstyrelserna 2023 och 2024, samt kraven på redovisning i de besluten.

Länsstyrelsernas årliga redovisning av hur medel från anslagen används är centralt för HaV:s redovisning av användningen av anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö¹ och för HaV:s årliga redovisning av anslag 1:2 Miljöövervakning mm². Redovisningarna från länsstyrelserna utgör även underlag för HaV:s redovisning av användningen av anslag 1:4 till Naturvårdsverket³.

4.2.1 Medel till åtgärder i det samlade länsstyrelsebeslutet

Medel fördelas årligen till länsstyrelserna i ett samlat bidragsbeslut som avser arbete med kalkning, fiskevård, invasiva främmande arter, åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper (ÅGP) samt akvatisk restaurering. Bidragsbeslutet inkluderar även insatser och åtgärder för att

¹ Havs- och vattenmyndigheten. [Användning av anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö](#)

² Havs- och vattenmyndigheten. [Medelsanvändning anslag 1:2 Miljöövervakning med mera som disponeras av Havs- och vattenmyndigheten.](#)

³ <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pressmeddelanden/2024/maj/lagesbeskrivning-for-atgarder-i-fororenade-omraden/>

förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer samt medfinansiering av EU-medel.

I beslutet om fördelning av medel till länsstyrelserna finns särskilda villkor för användningen av bidraget och krav på ekonomisk redovisning i Agresso/Unit 4. Krav ställs även på att länsstyrelserna löpande under året ska redovisa beslut till HaV som belastar bemyndigandet. Ekonomisk rapportering ska årligen göras i Agresso/Unit 4 den 15 februari genom Länsstyrelsen i Västra Götaland som sammanställer till HaV. Länsstyrelsen i Örebro redovisar länsstyrelsernas förbrukade medel per kvartal till HaV i april, juli och oktober.

I separata anvisningar för återrapportering som skickas till länsstyrelsen finns specifika instruktioner om:

- Verksamhetsrapportering utifrån ett urval kvantitativa och kvalitativa frågor per villkor. Frågorna ger underlag till redovisning av användningen av anslag 1:11 men även uppföljning av miljökvalitetsmålen, och ska redovisas till HaV senast den 15 februari.
- Länsstyrelserna ska även, för villkor 21, redovisa genomförd fysisk restaurering i databasen Åtgärder i vatten⁴. Syftet är att ge en samlad bild av genomförda restaureringsåtgärder och skapa ett underlag för bedömning av effekter i miljön.
- Redovisning av sysselsättningseffekter i form av goda exempel. Exempelen ger underlag till redovisning av användning av anslag 1:11. Redovisas till HaV samlat med verksamhetsredovisningen senast den 15 februari.

Utöver detta ska länsstyrelserna även enligt krav i bidragsbeslutet redovisa eventuella behov av omfördelning mellan villkoren/verksamhetsområdena i beslutet. På hösten ska länsstyrelserna även redovisa eventuella behov av omfördelning av medel mellan länen.

Villkoren som berörs i beslutet är kalkning (villkor 18 år 2023 och villkor 16 år 2024), fiskevård (villkor 17 år 2023 och villkor 15 år 2024), invasiva främmande arter (villkor 3), akvatisk restaurering (nytt villkor 21), åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper (ÅGP; villkor 1 år 2023 och 2024) samt för insatser och åtgärder för att förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer enligt villkor 1. Ibland tas separata beslut för dessa villkor utanför det samlade länsstyrelsebeslutet och de ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbesluten.

4.2.2 Medel till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)

Medel till länsstyrelserna för Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) regleras i HaV:s regleringsbrev genom villkor 12 (villkor 14 år 2023). I beslutet på våren om fördelning av LOVA-medel till länsstyrelserna finns särskilda villkor för användningen av LOVA-bidraget, krav på ekonomisk redovisning i Agresso/Unit 4, löpande redovisning av bemyndigande samt rapportering i projektkatalogen (Prokat). I separata anvisningar för återrapportering som skickas till länsstyrelsen senare under året finns specifika instruktioner om:

- Registrering i projektkatalogen (Prokat) i januari som ger underlag som används till uppföljning av miljökvalitetsmålen, HaV:s årsredovisning samt redovisning av användning anslag 1:11.

⁴ <https://www.atgarderivatten.se/>

- Ekonomisk rapportering den 15 februari i Agresso/Unit 4 som Länsstyrelsen i Västra Götaland sammanställer till HaV. Den ekonomiska redovisningen ger underlag till HaV:s årsredovisning samt redovisning av användning av anslag 1:11. Länsstyrelsen i Örebro redovisar länsstyrelsernas förbrukade medel per kvartal till HaV i april, juli och oktober.
- Verksamhetsrapportering utifrån ett urval kvantitativa och kvalitativa frågor. Frågorna ger framförallt underlag till årsredovisning och redovisning av användning av anslag 1:11. Redovisas till HaV den 15 februari.
- Redovisning av sysselsättningseffekter i form av goda exempel. Exempelen ger underlag till redovisning av användning av anslag 1:11. Redovisas till HaV samlat med verksamhetsredovisningen den 15 februari.

4.2.3 Övriga bidrag enligt villkor 1

Bidrag till länsstyrelserna enligt villkor 1 ska redovisas genom att en slutrapport samt ett utdrag ur länsstyrelsens ekonomisystem skickas till HaV den 15 februari. För vissa bidrag, särskilt de som löper över flera år, ska även en delrapport inklusive ett utdrag ur ekonomisystemet skickas in den 15 februari. För medel som betalats ut för medfinansiering i EU-projekt ställer HaV även krav på länsstyrelserna att de kopior på delrapporter och slutrapport som skickas till EU-kommissionen även ska skickas till HaV.

4.2.4 Medel till vattenverksamheter

Medel som fördelats till länsstyrelserna enligt villkor 2 för arbete med vägledning, tillsyn, prövning och omprövning av vattenverksamheter ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbesluten. Länsstyrelserna ska skicka in en delrapport och en ekonomisk rapport den 8 december. En slutrapport samt en ekonomisk rapport ska skickas till HaV den 15 februari.

4.2.5 Medel till åtgärdsarbete mot bl.a. övergödning

Medel som fördelats till länsstyrelserna för åtgärdsarbete enligt villkor 4 ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbeslutet och genom att en slutrapport inklusive ett utdrag ur länsstyrelsens ekonomisystem skickas till HaV den 15 februari.

4.2.6 Medel till akvatiskt områdesskydd

Medel som fördelats till länsstyrelserna enligt villkor 5 för akvatiskt områdesskydd (kallades marint områdesskydd 2023) ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbesluten. Länsstyrelserna ska skicka in en verksamhetsrapport innehållande en ekonomisk redovisning och en slutrapport den 15 februari. Länsstyrelsernas ska då beskriva bland annat vilka åtgärder som genomförts och förväntade miljöeffekter som arbetet med akvatiskt områdesskydd genererat.

4.2.7 Medel till havsmiljöförordningen

Medel som fördelats till länsstyrelserna enligt villkor 13 (villkor 15 år 2023) för arbete enligt havsmiljöförordningen ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbeslutet och genom att en slutrapport inklusive ett utdrag ur länsstyrelsens ekonomisystem skickas till HaV den 15 februari.

4.2.8 *Medel till minskad övergödning i Norra Östersjöns vattendistrikt*

Medel som betalats ut till länsstyrelsen i Västmanlands län enligt villkor 20 (villkor 22 år 2023) ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbeslutet och genom att en slutrapport inklusive ett utdrag ur länsstyrelsens ekonomisystem skickas till HaV den 15 februari.

4.2.9 *Medel som disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län*

Länsstyrelsen i Örebro län disponerar medel från anslag 1:11 ap.3 för arbete enligt vattenförvaltningsförordningen, för arbete med kvaliteten på dricksvatten samt för arbete med vägledning, tillsyn, prövning och omprövning av vattenverksamheter. Länsstyrelsen disponerar även medel från anslag 1:11 ap.4 som ska användas som bidrag till länsstyrelserna för arbete med tillsyn och vägledning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp.

Ekonomisk rapportering av förbrukade medel inom ap.3 och ap.4 ska göras i Agresso/Unit 4 den 15 februari och som Länsstyrelsen i Örebro sammanställer till HaV. Länsstyrelsen i Örebro redovisar även förbrukade medel inom ap.3 och ap.4 per kvartal till HaV i april, juli och oktober som en del av den samlade ekonomiska redovisningen av hela anslag 1:11.

4.2.10 *Medel från anslag 1:2 Miljöövervakning m.m.*

Medel som betalats ut till länsstyrelserna från anslag 1:2, ap.3 ska redovisas enligt särskilda krav i bidragsbeslutet. Majoriteten av bidragen ska redovisas genom att en slutrapport och en ekonomisk redovisning ska skickas till HaV senast den 20 januari. Den ekonomiska redovisningen ska bestå av ett utdrag ur länsstyrelsens ekonomisystem där projektets kostnader framgår.

Underlagen från länsstyrelserna är viktiga för HaV:s årliga uppdrag i regleringsbrevet att redovisa hur myndighetens del av anslag 1:2 har använts. Redovisningen ska även innehålla en redovisning av övervakning och datainsamling som finansieras med andra medel som HaV förfogar över. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet den 31 mars årligen.

4.2.11 *Medel från anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden*

Medel från anslag 1:4 som används som medfinansiering av EHFVF-projekt (Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden). Bidrag till länsstyrelserna ska redovisas enligt krav i bidragsbeslutet och länsstyrelsen ska skicka in en delrapport inklusive ekonomisk rapport samt slutrapport senast en månad efter att EU godkänt kostnaderna. Redovisningarna ska göras i oktober (slutrapport 8 oktober 2023, delrapport 15 oktober 2024)

HaV skickar årligen en rapport till Naturvårdsverket hur anslag 1:4 har använts som sedan ingår i Naturvårdsverkets årliga rapportering av hela anslag 1:4.

4.2.12 *Medel från anslag 1:7 Ersättningar för viltskador*

Medel som betalats ut till länsstyrelserna från anslag 1:7 ska slutrapporteras genom att en verksamhetsberättelse inklusive en ekonomisk redovisning över förbrukade medel ska skickas till HaV i mitten av februari. HaV gör en årlig sammanställning över hela fördelningen av anslaget som skickas till Regeringskansliet.

4.3 Krav på redovisning som regeringen ställer på länsstyrelserna

Länsstyrelserna fick i regleringsbrevet 2024 för länsstyrelserna ett förtydligat uppdrag om att redovisa vilka resultat som har uppnåtts och hur medel har använts från bland annat anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö. Detta är en resultatredovisning som HaV behöver förhålla sig till för att effektivisera rapporteringsprocessen och undvika dubbelrapportering:

4. Länsstyrelserna ska, utifrån olika aktörers ansvarsområden, leda och samordna det regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, vilt- och rovdjursförvaltning, invasiva främmande arter samt havs- och vattenmiljö. Länsstyrelserna ska prioritera skydd av skogar. Länsstyrelserna ska redovisa **vilka resultat som har uppnåtts och hur medel har använts** från anslagen 1:3 Åtgärder för värdefull natur, **1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö** och 1:14 Skydd av värdefull natur inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, inklusive medel som disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län. Uppdraget ska senast den 15 februari 2025 redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet), med kopia till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ska ges möjlighet att yttra sig inför utformningen av redovisningen.

4.4 Kommande krav på redovisning från länsstyrelserna

Det nya villkoret för bidrag för akvatisk restaurering i marin och limnisk miljö (villkor 21 år 2024) är i nuläget en del av det samlade länsstyrelsebeslutet (kap 4.2.1.) och återrappporteringskraven finns i anvisningar i beslutet. För närvarande finns ingen förordning som reglerar bidrag till akvatisk restaurering. HaV kommer att utveckla redovisningen från länsstyrelserna genom regeringsuppdraget *Stärka arbetet med akvatisk restaurering*.

EU:s restaureringsförordning antogs i juni 2024 och är direkt gällande. Inom två år ska nationella handlingsplaner finnas på plats. Rapporteringen är omfattande i förordningen⁵ och kommer att påverka HaV:s redovisning till EU och vad länsstyrelserna behöver rapportera till HaV.

Regeringen betonar betydelsen av en förbättrad effektuppföljning. Utvecklingsarbete pågår på HaV för att stärka resultatrapporteringen för åtgärdsbidrag från anslag 1:11, med fokus på ökad effektuppföljning i miljön. Behoven av en förbättrad uppföljning har tidigare redovisats av HaV i två regeringsuppdrag 2020⁶ och 2023⁷. HaV har påbörjat ett arbete med att se över en struktur för beskrivning av fysiska åtgärder. Utgångspunkten i detta arbete är fysiska åtgärder mot övergödning finansierade genom LOVA-bidraget.

HaV ska enligt sitt regleringsbrev redovisa sysselsättningseffekter som anslag 1:11 genererar. Ofta delas sysselsättningseffekter in i primära effekter, det vill säga effekter i första led såsom entreprenörer och konsulter, samt sekundära effekter, det vill säga i andra eller tredje led såsom hotell, turistföretag och restaurang. I nuläget beräknas primära sysselsättningseffekter utifrån den ekonomiska redovisningen. Dessutom efterfrågar HaV ett gott exempel på projekt med primära och sekundära sysselsättningseffekter i länsstyrelsernas redovisning av LOVA-bidraget och det samlade länsstyrelsebeslutet. En utvecklad och samlad digital rapportering av länsstyrelsernas redovisning kan ge möjlighet till en mer detaljerad redovisning av sysselsättningseffekterna.

⁵ Artikel 21 Rapportering. [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur](#).

⁶ Havs- och vattenmyndigheten 2020. [Redovisning av regeringsuppdraget Uppföljning av åtgärder mot övergödning](#).

⁷ Havs- och vattenmyndigheten 2023. [Stärkt uppföljning och effektivitet inom LOVA](#).

4.5 Redovisningarnas betydelse för andra rapporteringskrav

En del av den redovisning som görs för att visa användningen av ekonomiska anslag är också viktig för andra rapporteringskrav. Därför är det viktigt att ha en bredare syn på vilken data som behöver samlas in och rapporteras. Till exempel används data som redovisas för anslagen till att även uppfylla rapporteringskrav till EU för:

- Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG)
- Vattendirektivet (2000/60/EG)
- Havsmiljödirektivet (2008/56/EG)
- EU:s förordning (1143/2014) om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter
- EU:s förordning (2024/1991) om restaurering av natur

Data används även vid rapportering av internationella konventioner såsom konventionen för biologisk mångfald (inklusive arbetet med områdesskydd), Helsingforskonventionen (HELCOM) och konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (OSPAR).

4.6 Översyn av kraven på länsstyrelsernas redovisning

De många kraven på redovisningar är en administrativ börda både för länsstyrelserna och för HaV. Myndigheterna behöver fortsätta samarbetet för att effektivisera och utveckla rapporteringarna för att ge en väl avvägd rapportering om anslagens användning och resultat till regeringen. I det fortsatta samarbetet lyfts även kommande krav på rapportering in (kap 4.4). Samverkan har påbörjats med Länsstyrelsen i Västra Götalands län för att utveckla och förenkla processen med rapportering av anslag 1:11. Länsstyrelsen har ett samordnande uppdrag för övriga länsstyrelser inom ekonomisk rapportering och verksamhetsrapportering.

Som en del i detta regeringsuppdrag har HaV sett över kraven på redovisning av de två största besluten, det samlade länsstyrelsebeslutet (kap 4.2.1) och LOVA-beslutet (kap 4.2.2). Det finns för redovisningen av 2024 års medel färre frågor att besvara och frågorna har utvecklats för att förenkla rapporteringen.

Vid en organisationsjustering på HaV våren 2024 bildades enheten för åtgärdssamordning. Det skapar ökade förutsättningar att ha ett helhetsperspektiv på bidrag till åtgärder och redovisningen av dem. Enheten ansvarar även för HaV:s två pågående regeringsuppdrag att *Vidareutveckla åtgärdssamordning för avrinningsområden* och *Stärka arbetet med akvatisk restaurering*. Flera av de punkter om administrativ börda och förbättringsbehov som lämnats av länsstyrelserna (kap 3.1, Bilaga 1) kommer utvecklas inom dessa regeringsuppdrag. Bland annat ingår framtagande av modell för finansiering, styrning och prioritering av åtgärdsbidrag, metod för kust- och avrinningsområdesplaner samt uppföljning av åtgärders resultat.

HaV bedömer att utveckling behöver ske kring hur effekten av olika åtgärder kan uppskattas samt hur den verkliga effekten i miljön kan mätas med stöd av bland annat miljöövervakningen. Syftet är att öka kostnadseffektiviteten i anslagen och ett ständigt lärande. Kraven på redovisning behöver därmed också utvecklas för att ge underlag både för utvärdering av åtgärders effektivitet samt för nationell prioritering och styrning.

För att förbättra utvärderingen av effekter i miljön så bedömer HaV att det finns behov av att separera redovisningen av medel till förvaltning (i de flesta fall i form av personalkostnader hos länsstyrelserna) från medel som avser fysiska åtgärder. Flera villkor används idag för båda syften.

HaV bedömer att det behövs ett mer enhetligt system för länsstyrelserna att rapportera. Detta skulle minska administrations- och redovisningsbördan. Länsstyrelserna kan då fortlöpande redovisa genomförda finansierade åtgärder och HaV kan därefter fortlöpande redovisa åtgärdsarbetet till regeringen. Även andra aktörer som fått bidrag kan ges möjlighet att rapportera åtgärder och därigenom minska länsstyrelsernas börda. Idag sker verksamhetsrapporteringen i flera olika digitala system utifrån olika villkor.

HaV avser att utveckla konceptet kring åtgärdssamordning på nationell, regional och lokal nivå, och verka för ett koordinerat arbete med åtgärder inklusive uppföljning och återrapporering. Detta kommer ske inom pågående regeringsuppdrag. Myndigheten kommer därför återkomma med förslag och åtgärder genom rapporteringen av dessa uppdrag.

5 Kartläggning av bidrag som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna

Här redovisas vilka delar av bidragen som HaV beslutar om som finansierar verksamhet vid länsstyrelserna som styrs av förordningar eller lagstiftning (kap 2.1). Länsstyrelsernas verksamhet tolkar HaV som de aktiviteter och projekt som länsstyrelserna utför för att uppfylla sina uppdrag. Dessa aktiviteter inkluderar att bevilja bidrag till andra, anställa uppdragstagare, samt till det egna arbetet.

För anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö har HaV utgått från de bidragsmedel som betalats ut och använt data från myndighetens ekonomisystem. Bidragen har sedan kartlagts genom en granskning av de bidragsbeslut som myndigheten fattat och som har gått till länsstyrelsernas verksamhet. HaV har begränsat kartläggningen till ap.2 Åtgärder för havs- och vattenmiljö i HaV:s regleringsbrev (kap 2.2).

År 2023 betalade HaV ut totalt 623 092 tkr i bidrag från anslag 1:11 till länsstyrelserna (Tabell 1). Av dessa bidragsmedel var 567 332 tkr kopplade till förordningsstyrda aktiviteter, medan 55 760 tkr användes för verksamhet som inte styrs av förordningar. I den årliga redovisningen av användningen av anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ges mer detaljerad information⁸.

Tabell 1. Fördelning av utbetalda bidrag till länsstyrelsernas verksamhet under 2023 genom anslag 1:11 ap.2., uppdelat i förordningsstyrda och icke förordningsstyrda belopp, samt per villkor enligt regleringsbrevet 2023.

Villkor i HaV:s regleringsbrev	Villkorsnummer	Belopp utbetalt till länsstyrelserna	Förordningsstyrt belopp	Icke förordningsstyrt belopp
Allmänna nyttjandet	villkor 1	100 734 689	47 974 689	52 760 000
Förstärkt arbete med vattenverksamheter	villkor 2	35 392 000	34 392 000	1 000 000
Invasiva främmande arter	villkor 3	19 020 000	19 020 000	-
Åtgärdsarbete övergödning	villkor 4	700 000	700 000	-
Marint områdesskydd	villkor 5	11 120 000	11 120 000	-
Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)	villkor 14 2023 (villkor 12 2024)	235 000 000	235 000 000	-
Arbete enligt havsmiljöförordningen (2010:1341)	villkor 15 2023 (villkor 13 2024)	1 000 000	1 000 000	-
Stöd till fiskevården	villkor 17 2023 (villkor 15 2024)	28 125 000	28 125 000	-
Kalkning av sjöar och vattendrag	villkor 18 2023 (villkor 16 2024)	190 000 000	190 000 000	-
Minskad övergödning i Norra Östersjöns vattendistrikt	villkor 22 2023 (villkor 20 2024)	2 000 000	-	2 000 000
Totalt		623 091 689	567 331 689	55 760 000

⁸ Havs- och vattenmyndigheten. [Användning av anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö.](#)

Under 2023 betalade HaV ut 1 240 tkr från anslag 1:2 varav 1 040 tkr styrs av någon förordning och 200 tkr var inte kopplade till någon förordning (Tabell 2). 206 tkr betalades ut som bidrag från anslag 1:4 till länsstyrelserna och hela beloppet medfinansierade ett EU-projekt. Från anslag 1:7 betalade HaV ut 17 841 tkr till länsstyrelserna under 2023, vilka i sin tur betalat bidraget vidare till skadedrabbade fiskare. Medlen som betalades ut räknas in i kategorin förordningsstyrda medel.

Tabell 2. Fördelning av utbetalda bidrag till länsstyrelsernas verksamhet under 2023 genom anslag 1:2, 1:4 samt 1:7, uppdelat i förordningsstyrda och icke förordningsstyrda belopp.

Anslag	Belopp utbetalt till länsstyrelserna	Förordningsstyrt belopp	Icke förordningsstyrt belopp
Anslag 1:2	1 239 600	1 039 600	200 000
Anslag 1:4	205 500	205 500	-
Anslag 1:7	17 841 213	17 841 213	-

6 Underlag om nivån på medel till länsstyrelserna 2025

HaV har utifrån budgetpropositionen 2025⁹ samt underlag i tidigare regleringsbrev tagit fram uppskattade belopp för olika villkor som kommer att fördelas 2025 till länsstyrelserna från anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö anslagspost 2 (tabell 3).

För övriga anslag som HaV fördelar (anslag 1:2, 1:4 och 1:7) går det i dagsläget inte att göra någon bedömning då specifika enskilda bidrag inte är planerade ännu. För anslag 1:7 handlar det också om hur många ansökningar som kommer in från fiskare vilket påverkar beloppet som kommer betalas ut till länsstyrelserna 2025.

Tabell 3. Uppskattat belopp som kommer att fördelas till länsstyrelserna 2025, uppdelat på villkor enligt regleringsbrevet 2024.

Villkor i HaV:s regleringsbrev 2024	Villkorsnummer 2024	Uppskattat belopp 2025 (kr)
Allmänna nyttjandet	Villkor 1	61 000 000
Förstärkt arbete med vattenverksamheter	Villkor 2	9 000 000
Invasiva främmande arter	Villkor 3	40 000 000
Åtgärdsarbete mot bl.a övergödning	Villkor 4	28 000 000
Akvatiskt områdesskydd	Villkor 5	98 000 000
Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)	Villkor 12	275 000 000
Stöd till fiskevården	Villkor 15	23 000 000
Kalkning av sjöar och vattendrag	Villkor 16	170 000 000
Akvatisk restaurering	Villkor 21	73 000 000
Totalt		777 000 000

Detta underlag är en preliminär prognos för medel till länsstyrelserna 2025. Det är först när HaV får sitt regleringsbrev för 2025 som en budget för 2025 kan tas fram. HaV kommer framöver ge länsstyrelserna en tidigare indikativ fördelning av medel från anslag 1:11 efter budgetpropositionen.

⁹ [Budgetpropositionen för 2025 Prop. 2024/25:1](#)

Bilaga 1. Inhämtad information från länsstyrelserna

Här redovisas svaren i sin helhet på de frågor som ställdes till länsstyrelserna (kapitel 3).

Vilka är de största problemen för länsstyrelserna gällande administrativ börda?

Som en första fråga fick länsstyrelserna en övergripande fråga om vilka problem de ser med den administrativa bördan.

- Framförhållningen är ett av de största problemen. Vi får oftast veta i slutet av februari/början av mars hur mycket medel som finns till förfogande inom olika anslag men vi behöver planera verksamheten mycket tidigare än så.
- HaV har historiskt inom anslag 1:11 varit duktiga på att skicka ut instruktioner om prognoser eller återrapportering i god tid, men vi ser en tendens till att det håller på att försämras. Vill man ha bra svar, så är det klokt att ge länen rimligt med tid till att besvara frågorna.
- Rapporteringen av anslag 1:11 är ganska omfattande med många olika frågor som HaV ställer. Det är en fördel om frågorna hålls hyfsat likställda över åren, så att det på förhand är känt hur de ska besvaras. Frågor som rör "eftermarknaden" eller andra där vi ska skatta hur många arbetstillfällen som skapas i andra eller tredje led är viktiga men det bör finnas andra som är bättre på att göra skattningar av det. Så den typen av frågor får gärna strykas.
- Det förekommer i flera fall att en och samma verksamhet, exempel från senare år är kalkning, nationella planen för vattenkraft (NAP) och restaurering, får finansiering från anslag 1:11 men via olika beslut vid olika tider på året. Blandningen mellan beslut om dispositionsrätt och beslut från HaV, eller mellan det samlade beslutet och enskilda beslut från HaV, medför en ökad administration. Särskilt när redovisningskraven är olika i de olika besluten. Ju mer som kan hållas ihop i ett och samma beslut med samma villkor desto mindre administration.
- Det finns flera parallella beslut med olika rapporteringskrav och frihetsgrader i användning av anslagen. Ekonomisk redovisning och verksamhetsredovisning har inte varit synkade, vilket resulterat i två olika processer vilket i sin tur inneburit att det har varit svårt att redovisa och följa hur anslagen har använts.
- Uppdelningen av anslaget i olika delar med olika villkor och olika redovisningskrav skapar också problem.
- Att låsa in pengarna i olika beslut, eller låsa mellan poster i ett beslut, innebär ökad administration och försämrar inte minst möjligheterna att använda medlen på ett rationellt sätt för att åstadkomma maximal miljönytta.
- Möjligheten att flytta medel mellan åren skulle göra verksamheten betydligt mer effektiv. Om man inte kan få använda medel hela påföljande år skulle en möjlighet att använda medel första kvartalet påföljande år underlätta.
- Det vore bra med en längre möjlighet att flytta medel mellan år och/eller nyttja sena beslut, längre än första kvartalet.
- Öka möjligheten att hinna med att använda kvarvarande medel.

Detaljerad beskrivning på problemen och förslag på lösningar

Den andra frågan till länsstyrelserna var att ge en mer detaljerad beskrivning på problemen och även ge förslag på lösningar. Vi bad dem att dela in problemen i ekonomisk redovisning, verksamhetsredovisning eller tekniska lösningar för rapportering.

Ekonomisk redovisning

- Den ekonomiska redovisningen som använts under senare år är på en rimlig nivå. Den metod som används med utdrag direkt från Agresso/Unit 4 bedöms fungera väl. En viktig del i processen som absolut bör behållas är att det görs utdrag i förväg som man kan kontrollera med ett litet tidsfönster för att göra eventuella justeringar.
- Utdraget från Agresso/Unit 4 som använts som underlag för den ekonomiska redovisningen/uppföljningen är rätt rörig och inte ändamålsenlig. Många parallella projekt- och anslagsbeslut gör att det snabbt blir många poster som gör det svåröverskådligt. Eftersom man har utgått från Agresso/Unit 4 ställs det stora krav på chefer att man har god kännedom om ekonomisystemet eftersom det snabbt kommer ner på en väldigt detaljerad nivå.
- Det utdrag som ligger till grund för redovisningen idag är onödigt komplicerad. Det kan lätt uppstå fel då det är kort tid för kvalitetssäkring kring missar kan rättas upp.
- Det utdrag som görs direkt från Agresso/Unit 4 skapar merarbete. Det skapas många olika nivåer i excelfiler och är svåröverskådligt. Ofta så behövs mycket handpåläggning från länet för att siffrorna ska blir rätt.
- Det är positivt med standardiserade ekonomiska utdrag när det gäller den ekonomiska redovisningen. Det hade varit en fördel om det gjordes utdrag i mitten/slutet av januari med utskick till länen för granskning. Som det är nu görs ett utdrag i början av december, och sedan ett vid deadline, vilket inte är till så stor nytta. Bättre att det görs ett utdrag när bokföringen nästan är klar, så att det går att finjustera innan deadline 15 februari.
- Det vore bättre med en mer övergripande ekonomirapportering (såsom att pengarna har använts) men en bra verksamhetsredovisning som tydligt redovisar hur man har prioriterat och vad man har använt anslagen till samt vilken effekt man har uppnått i vattenmiljön.
- När medel fördelas på flera olika beslut blir det krångligare att hantera.
- Dialogen med HaV kring återkrav har varit mycket bra.
- Det nya arbetssättet med krav på godkännande av omfördelning inom det länsstyrelsegemensamma beslutet är en klar försämring som också skapar mer administration ute på länen. Helst bör det kravet åter slopas, men om det ska vara kvar behöver HaV ha beredskap för att kunna besluta om omfördelning i princip omgående i enlighet med sitt fördelningsbeslut.

Verksamhetsredovisning

- Den är inte så betungande. Vi är lite tveksamma till hur den redovisning som sker idag kan användas och faktiskt används. Jämförbarheten mellan länsstyrelser är rimligen inte så hög i alla delar. Vi är tveksamma till hur bra redovisningen ger en bild av hur väl verksamheten faktiskt fungerar. Här finns utan tvekan utvecklingspotential.
- En mer sammanhållen verksamhetsrapportering vore bra där vi kan förklara helheten mer kring vårt arbete på länen och hur vi prioriterar och väljer att satsa på.

- Det är inte alltid så tydligt hur vi ska redovisa verksamheten då det är många olika anslagsposter med olika villkor. Känns som att man ibland bara upprepar det man skrivit på ett annat ställe och att syftet med redovisningen blir otydligt.

Tekniska lösningar

- Det finns förhållandevis få digitala stöd för redovisningen. Vi är tveksamma till om utvecklingen av ytterligare redovisningsstöd skulle göra verksamheten bättre och redovisningskraven mindre/mer rationella.
- Kalkningens kombination av att vissa delar läggs in i kalkdatabasen och den skarpa redovisningen skickas in via nyckeltal i excellfilen bedöms fungera bra. Nyckeltalen som används har varit stabila under många år vilket underlättar.
- Restaureringsåtgärder och vissa åtgärder som finansieras av fiskevårdsmedel ska redovisas i databasen Åtgärder i vatten (ÅiV). Systemet är inte byggt för att användas för ekonomisk redovisning av enskilda anslag, vilket vi bedömer som bra. Att verksamheten och vissa kostnader redovisas i ÅiV och ekonomin tillsammans med lite mer övergripande verksamhetsredovisning genomförs via separata excelfiler bedöms fungera väl. En utveckling av begreppet "plats" skulle tydligt underlätta möjligheten att koppla ihop information om planerade åtgärder/genomförda åtgärder/biotopkarteringsdata.
- Projektkatalogen ProKat som används för redovisning av både ekonomi och översiktligt verksamheten för Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) är inte så betungande och bedöms fungera tillräckligt bra. Systemet har ganska bra sökfunktioner som vi använder för att hitta jämförelser med andra relevanta projekt. Våtmarker rapporteras dessutom i Naturvårdsverkets e-tjänst, vilket även det bedöms fungera tillräckligt bra. Hanteringen bedöms inte vara någon nämnvärd dubbelrapportering. Länsstyrelsernas e-tjänst som genomförare (främst kommuner) ska använda för att söka medel fungerar, men har upplevts som lite krånglig av flera sökanden.
- Istället för direkta utdrag från Agresso/Unit 4 så kunde man skicka en ekonomisk mall som länen fyller i.
- Se även övriga svar där frågan är inkorporerad.

Var finns problem med dubbelrapportering?

Som en tredje fråga ombads länsstyrelserna svara på frågan om det finns problem med dubbelrapportering och hur det kan effektiviseras. Särskilt bads de kommentera hur HaV ska förhålla sig till de kraven på länsstyrelserna att redovisa till regeringen vilka resultat som har uppnåtts och hur medel har använts från anslagen (länsstyrelsernas regleringsbrev 2024 Uppdrag 3A p4).

Var finns eventuella problem med dubbelrapportering? På vilket sätt kan detta effektiviseras?

- Är generellt inget stort problem. Det kan bli lite extra administration och dubbelrapportering när man först fattar ett brett beslut och det sedan kommer extra tilldelningar med egna redovisningskrav och ibland olika möjligheter att flytta mellan år etc. Att det kommer extra medel under året är positivt, men det skulle nog gå att utveckla redovisningen så att det blir lite enklare. Exempelvis skulle det sannolikt vara möjligt att i större omfattning koppla beslut om tillkommande medel till det "stora beslutet" utan att tillföra särskilda redovisningskrav. Kan bli lite dubbelrapportering när delar av medlen går på dispositionsrätt och delar via beslut från HaV.
- Har inte uppfattningen att dubbelrapportering är ett stort problem.

- Ett exempel är när vi både skulle rapportera till Västernorrland hur det går med dispositionsrätterna samt till HaV för resterande del av anslag 1:11. Svårt att veta hur detta kan effektiviseras. Möjligen kan man bilda rapporteringsgrupper som samordnar svaren från länen. Länsstyrelsen i Västra Götalands-län har tagit på sig ett ansvar för 2024 och möjligen kan vi hitta effektiviseringar utifrån det.

Hur ska HaV förhålla sig till det rapporteringskravet i regleringsbrevet för länsstyrelserna gällande anslag 1:11 och resultat? Hur undvika dubbelrapportering?

- Samverka i första hand med länsstyrelsen i Västra Götalands län som ska samordna länsstyrelsernas redovisning. Utgångspunkten bör vara att den redovisning som länsstyrelsen tar fram i enlighet med uppdrag 3 i regleringsbrevet är den verksamhetsredovisning som HaV efterfrågar, det vill säga det tas bara fram en redovisning som uppfyller alla syften.
- På sikt måste rapporteringarna samordnas. Målet måste vara att det bara behövs en redovisning som täcker alla syften.
- Viktigt att HaV och länsstyrelsen i Västra Götaland synkar rapporteringen så att länen gör en sådan som sedan ni och RK kan ta del av.
- Vi uppfattar att rapporteringen ska spegla även vad som skett inom andra anslag och att slutsatser ska dras på en mer övergripande nivå. Kanske ska man ta in miljömålen och miljömålsbedömningarna mer tydligt som en grund att stå på.

Bilaga 2. Detaljerad beskrivning av redovisningskrav på HaV

Här redovisas mer detaljer om de förordningar och regleringsbrev som styr kraven som ställs på HaV för redovisning av användningen av ekonomiska anslag (kapitel 4.1).

Förordning (2011:619) med instruktion för Havs- och vattenmyndigheten

I HaV:s instruktion finns uppdraget om uppföljning och utvärdering av miljökvalitetsmålen som i sin tur bildar en viktig grund för regeringens budgetarbete för anslagen till HaV. Utöver uppföljning och utvärdering av de tre miljökvalitetsmålen som HaV samordnar så lämnar HaV underlag till andra myndigheter som samordnar uppföljning av andra miljökvalitetsmål, såsom Naturvårdsverkets uppföljning av Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv samt Kemikalieinspektionens uppföljning av Giffri miljö. Anvisningar för innehållet i årlig uppföljning och fördjupad utvärdering av miljökvalitetsmålen lämnas av Naturvårdsverket. I HaV:s instruktion finns också uppdraget att ansvara för uppföljning och utvärdering av tre av de större åtgärdsanslagen. Framförallt finns uppdragen i paragraferna 4 § och 5 § p 12-13.

Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Förordningen gäller för myndigheter som lyder omedelbart under regeringen. Myndigheten skall senast den 22 februari varje år lämna en årsredovisning till regeringen avseende det senast avslutade räkenskapsåret. Myndigheten skall senast den 15 februari varje år lämna det underlag Ekonomistyrningsverket behöver för årsredovisningen för staten. Kraven på årsredovisning finns övergripande i 4 §. Detaljerade krav på dessa delar finns i flera kapitel i förordningen.

Anslagsförordning (2011:223)

Anslagsförordningen styr övergripande hur HaV ska använda och återredovisa anslag. Framförallt finns uppdraget i 10 - 17 §§ samt i rekommendationer från Ekonomistyrningsverket.

Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev

I det årliga regleringsbrevet till HaV ställs detaljerade krav på redovisning av anslag 1:11 Åtgärder för havs-och vattenmiljö. Bland annat är det här kraven finns på att redovisa resultat som uppnåtts, sysselsättningseffekter och riktade bidrag till kommuner. I regleringsbrevet finns även krav på redovisning av anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. som disponeras av HaV.

Utöver dessa övergripande krav på redovisning så redogörs under villkoren för anslag 1:11 i regleringsbrevet hur anslaget får användas och därmed också mer detaljer vad som ska redovisas. Specifika satsningar med anslag 1:11 som inte styrs av förordningar får också villkor i regleringsbrevet.

Förordning (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt

Mer detaljerade krav för rapportering av hur LOVA-medel används finns i förordningen om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt. Framförallt finns uppdraget i 9,10 och 12 §§. I 12§ finns krav på länsstyrelsen att rapportera preliminära och slutliga beslut om stöd. De specifika frågorna som länsstyrelserna ska redovisa till HaV finns i projektkatalogen (Prokat) samt i de årliga anvisningarna från HaV till länsstyrelserna om återrapporering av LOVA-medel.

Förordning (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag

Mer detaljerade krav för rapportering av hur medel till kalkning används finns i förordningen om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag. 11 a § beskriver HaV:s redovisningsskyldighet till regeringen. De specifika frågorna som länsstyrelserna ska redovisa till HaV finns i de årliga anvisningarna från HaV till länsstyrelserna om återrapporering av kalkningen.

Förordning (1998:1343) om stöd till fiskevården

Inga krav på rapportering, resultat och uppföljning finns i förordning om stöd till fiskevården, utan kraven får hänvisas till anslagsförordningen och regleringsbrev. De specifika frågorna som länsstyrelserna ska redovisa till HaV finns i de årliga anvisningarna från HaV till länsstyrelserna om återrapporering av fiskevårdsmedel.

Förordning (2018:1939) om invasiva främmande arter

För att säkerställa att Sverige kan fullfölja sin rapportering enligt artikel 24.1 i förordning (EU) nr 1143/2014 förtydligas kraven på rapportering i den svenska förordningen om invasiva främmande arter (52–54 §§). För den årliga redovisningen av anslag 1:11 tar HaV fram specifika anvisningarna till länsstyrelserna om återrapporering av ekonomisk redovisning och verksamhetsredovisning av arbetet mot invasiva främmande arter.